

شاخص‌های فنودالیسم در ایران

۸ شهریور ۱۴۰۳ ساعت ۰:۳۸

در ایران نیز شهرهای تبریز، کاشان، یزد از مراکز اصلی رشد صنایع در این دوره بود. به طوری که جمعیت شهر تبریز را در این دوره به حدود یک میلیون نفر تخمین زده‌اند و شهرهای یزد و کاشان، مراکز مهم رشد صنایع بافندگی بود.

از دیدگاه برخی از محققان، ایران نیز دوره فنودالیسم را تجربه کرده است. در دیدگاه این محققان دوره فنودالیسم در ایران گرچه با فنودالیسم غرب یکسان بد؛ اما از برخی ویژگی‌های منحصر و متفاوت نیز برخوردار بود.

«در ایران نیز شهرهای تبریز، کاشان، یزد از مراکز اصلی رشد صنایع در این دوره بود. به طوری که جمعیت شهر تبریز را در این دوره به حدود یک میلیون نفر تخمین زده‌اند و شهرهای یزد و کاشان، مراکز مهم رشد صنایع بافندگی بود که روزانه در کارگاه‌های آن تا بیش از ۳۰۰ خروار ابریشم و بسیار بیشتر از آن پشم و کتان به مصرف بافت پارچه‌های مختلف می‌رسید. رشد شهرها و مراکز صنعتی از عوامل مهم به وجود آمدن قدرت‌های متمرکز فنودالی در قرن‌های ۱۴ و ۱۵ در ایران و اروپاست. با به وجود آمدن قدرت‌های متمرکز فنودالی در قرن‌های ۱۴ و ۱۵ سوداگری رشد و گسترش یافت. در اواخر قرن ۱۵ حکومت‌های متمرکز فنودالی پا به عرصه دریاها گذاردند. تا این زمان تفاوت تمدن در شرق و غرب چندان محسوس نیست. سلاح آتشین توپ و تفنگ که در غرب گسترش یافته بود. در شرق و به خصوص در ایران نیز شناخته شده بود، هر چند به گستردگی غرب نبود. اما درجه رشد صنعت در حدی بود که حتی در بعضی رشته‌ها صنایع شرق گسترش بیشتری داشت. ماهیت روابط تولید در شرق و غرب هر چه باشد، اما درجه انکشاف نیروهای تولیدی، گسترش شهرها، وجود صنعتگران در رشته‌های مختلف علوم و تکنولوژی مورد استفاده جوامع، در این دوره حدوداً یکسان بود و دستیابی به صنایع و اختراعات و علوم برای همه کشورها امکان پذیر بود. صنعتگرانی که صنایع و حرف مختلف را می‌دانستند به راحتی از کشوری به کشور دیگر مهاجرت می‌کردند و صنایع و اختراعات را با خود به کشوری دیگر انتقال می‌دادند. اساس صنایع آن زمان محدود به پیشه‌وری و صنایع دستی بود و این محدودیت امکان انحصار صنایع را به هیچ کشوری نمی‌داد.»

